

REMISSYTTRANDE
2002-09-17

Justitiedepartementet

Promemorian Effektivare pantbrevshantering (Ds 2002:8)

IFF har förståelse för behovet av de specifika lagändringar som föreslås i promemorian och kan i huvudsak tillstyrka att dessa läggs till grund för lagstiftning. Samtidigt måste sägas att tiden är mogen för att genomföra en bredare modernisering av pantbrevssystemet så att vi får ett enkelt och enhetligt regelverk där den digitala teknikens potential utnyttjas bättre. Det föreliggande förslaget måste ju, trots allt, betraktas som ett nödtorftigt lappande på en lagstiftningsprodukt som inte har framtiden för sig.

Målsättningen bör förstås vara att helt få bort de skriftliga pantbrev och för nuvarande "datapantbrev" frigöra sig från såväl dubbla registersystem (både inskrivningsregister och pantbrevsregister) som dubbel myndighetshantering (både IM och LMV). Nya regler bör inte ha principerna för fysiska pantbrev som lagteknisk förebild utan stå på egna ben. Sakligt sett finns heller inget utom komplikationer att vinna på att tala om pantbrev där det inte finns pantbrev och krav på överlämnande där inte finns något att överlämna. Terminologiska missfoster som t.ex. "pantbrevshavare" (som ibland men inte alltid är lika med "panthavare" och som tycks ha något olika innebörd i 6:2 JB och 1994 års lag) bör vi också helst slippa.

I ett i verklig mening modernt IT-baserat fastighetspantssystem framstår det vidare som givet att fastighetsägaren själv bör ha rätt att ge in ansökan till LMV från egen dator. Redan inom ramen för 1994 års lag är det egendomligt att denne måste anlita ombud för att kommunicera med LMV. Och obelånade pantbrev borde redan enligt föreliggande förslag kunna sändas in av fastighetsägaren för registrering utan anlitan av ombud. Om endast kreditinstitut och andra tillståndshavare får ge in ansökningar ter det sig inkonsekvent att staten ansvarar för registret. Det borde instituten i så fall hantera själva.

Även frågan om sekretess för panthavare finns anledning att ompröva. De överväganden som gjordes när pantbrevsregistret inrättades (se promomeration s. 45 f) känns inte övertygande. Till en början tycks man ha bortsett från att innehavaranteckningar dittills varit offentliga. Vidare diskuterades inte sekretessen från fastighetsägarens perspektiv utan enbart som ett sätt att tillgodose kreditinstitutens intresse av skydd för sina kundbaser. Detta intresse var möjligen skyddsvärt när det nya systemet byggdes upp. I dag, när alla kreditinstitut är anslutna, kan det emellertid inte vara så stor mening med ett särskilt skydd för enskilda instituts kundbaser. Det kan också ifrågasättas om sekretessen är klok från konsumentens synpunkt. Under senare år har allt mer poängterats behovet av konkurrens på kreditmarknadsområdet. Ett öppet register skulle på ett utmärkt sätt främja en sådan konkurrens till förmån för låntagarna. I andra länder har det visat sig att öppna pantregister har stor betydelse för konkurrensen mellan kreditgivare, och det är svårt att se några bärande argument för att detta inte skulle vara av värde också hos oss. Om å andra sidan sekretess även fortsättningsvis skall gälla till förmån för panthavare, finns skäl att mera seriöst överväga sekretess också för registrerade obelånade pantbrev. En fastighetsägare kan av flera skäl ha ett skyddsvärt intresse av att inte offentligt behöva visa att pantbreven är obelånade. Är detta verkligen mindre skyddsvärt än kreditinstitutens konkurrens- och numera antagligen överspelade intresse av att kunna hemlighålla sina kundbaser?

Detta yttrande har upprättats av IFF:s ordförande Mats Rönnberg och förestandare Mikael Möller.

Mikael Möller
professor i civilrätt